

Warszawa, 30 listopada 2022 r.

Odejście od rosyjskich paliw to dla UE 100 mld EUR oszczędności rocznie

Jeszcze w 2020 r. 44 proc. węgla, 45 proc. gazu ziemnego i 25 proc. ropy naftowej importowanych do UE pochodziło z Rosji. W wizji transformacji energetycznej przyjętej przez Unię Europejską w ramach pakietu *Fit for 55* gaz miał być paliwem przejściowym. Po agresji Rosji na Ukrainę i gwałtownych wzrostach cen wszystkich nośników energii, plan ten musiał ulec zmianie. W maju 2022 r. Komisja Europejska opublikowała plan RePowerEU, zakładający dywersyfikację kierunków dostaw gazu, zwiększenie generacji energii z OZE oraz rozwój rynku wodoru i biopaliw. Jednocześnie Komisja Europejska szacuje, że odejście od rosyjskich paliw pozwoli zaoszczędzić ok. 100 mld EUR rocznie. Polski Instytut Ekonomiczny w raporcie „Zielona transformacja w cieniu wojny” opracował cztery potencjalne scenariusze wpływu wojny w Ukrainie i wywołanego nią kryzysu energetycznego na politykę klimatyczną Unii Europejskiej, w tym dalszy los pakietu *Fit for 55*.

Kraje UE w ciągu pierwszych trzech kwartałów 2022 r. zwiększyły produkcję energii z węgla kamiennego o 13 proc. w porównaniu do analogicznego okresu 2021 r. Jednocześnie produkcja energii z OZE wzrosła: o 27 proc. w przypadku energetyki słonecznej i 11 proc. – energetyki wiatrowej na lądzie. Wskutek wygaszania elektrowni jądrowych w Niemczech i problemów technicznych elektrowni we Francji produkcja energii w elektrowniach jądrowych zmalała w tym czasie o 16 proc. Polska będąc jedynym z największych producentów energii elektrycznej w UE, zdołała tym trudnym okresie jednocześnie zwiększyć produkcję energii z OZE i ograniczyć produkcję energii z gazu i węgla.

„Agresja Rosji na Ukrainę i perspektywa długotrwałego kryzysu energetycznego spowodowała konieczność ponownego pochylenia się nad kierunkiem, w którym powinna się odbywać transformacja energetyczna w Unii. Europejski sektor energetyczny powinien być rozpatrywany przez pryzmat trzech najistotniejszych elementów: stabilnej transformacji energetycznej gwarantującej bezpieczeństwo dostaw, redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz ochrony zagrożonych ubóstwem energetycznym i konkurencyjności gospodarek” – mówi Marcelina Pilszyk, analityk w zespole klimatu i energii.

W raporcie „Zielona transformacja w cieniu wojny” Polski Instytut Ekonomiczny opracował cztery scenariusze wpływu wojny w Ukrainie na politykę klimatyczną UE:

1. „Powrót do węgla”
Scenariusz zakłada zawieszenie lub rezygnację z celów klimatycznych i powrót do produkcji energii z węgla w długim horyzoncie czasowym.
2. „Kompromis klimatyczno-spójnościowy”
Scenariusz zakłada, że państwa członkowskie UE zdecydują się na chwilowy powrót do energii z węgla i atomu, ale cele klimatyczne zostają utrzymane.
3. „Optymalizacja zamiast rewolucji”

Scenariusz zakłada utrzymanie celów klimatycznych i jednocześnie przyspieszenie procesu wydawania zezwoleń na inwestycje w OZE zwiększając ilość zainstalowanych mocy.

4. „Szybko i wściekle do Fit for 55”

Scenariusz zakłada przyspieszenie transformacji energetycznej i zaostrenie celów klimatycznych.

Tabela 1. Ocena efektów scenariuszy w wymiarze klimatycznym, społecznym, budżetowym i politycznym

Zestawienie wpływu realizacji scenariuszy na wybrane skutki

Scenariusze	Redukcja emisji	Koszt dla gospodarstw domowych (krótko-terminowy)	Koszt dla gospodarstw domowych (długoterminowy)	Koszt dla budżetów państw członkowskich i UE (krótko-terminowy)	Koszt dla budżetów państw członkowskich i UE (długoterminowy)	Solidarność w ramach UE
„Powrót do węgla”	Brak lub niska	Średni	Bardzo wysoki	Niski	Wysoki	Niska
„Kompromis klimatyczno-spójnościowy”	Średnia	Średni	Średni	Średni	Średni	Wysoka
„Optymalizacja zamiast rewolucji”	Wysoka	Wysoki	Średni	Niski	Średni	Średnia
„Szybko i wściekle do Ff55”	Bardzo wysoka	Wysoki	Niski	Wysoki	Niski	Niska

Źródło: opracowanie własne PIE.

„W kontekście kryzysu energetycznego związanego ze spadkiem dostępności cenowej gazu i energii elektrycznej kluczowe dla spójności UE jest rozwiązanie, które zarówno zapewni społeczną akceptację, jak i międzynarodowy konsensus. Już podczas zimy 2022/2023 decydenci mierzą się z ryzykiem niedoborów energii, dlatego dziś nadrzędnym celem jest wypełnienie europejskich magazynów gazu i utrzymanie produkcji energii w elektrowniach jądrowych w Niemczech i Belgii, a także redukcja zużycia energii i inwestycje w efektywność energetyczną” – podkreśla Kamil Lipiński, starszy analityk zespołu klimatu i energii.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:
Ewa Balicka-Sawiak
 Rzecznik Prasowy
 T: +48 727 427 918
 E: ewa.balicka@pie.net.pl